Başkasının Meydana Getirdiği Eserin Sahibi Olarak Gösterilen Kimsenin Kişilik Hakkının Korunması

15 Nisan 2025

FSEK m. 15'te düzenlenen adın belirtilmesi hakkı, eser sahibine; eseri resmi adıyla, bir takma adla veya anonim olarak yayımlama veya umuma arz etme yetkisi tanır. Eser sahibi, kendisine tanınan bu hakka dayanarak, eseri ile arasındaki bağın toplum tarafından bilinmesine veya toplumdan gizlemesine karar verebilir. Eserin, eser sahibinin tercihine uygun olmayan şekilde yayımlanması, adın belirtilmesi hakkının ihlaline neden olur.

Eserin, o eseri meydana getirmiş olmayan bir başka kişinin adıyla yayımlanmış olması halinde ise eserde adı belirtilen kişi açısından adın belirtilmesi hakkının ihlalinden söz edilemez. Çünkü eser sahibi olarak tanıtılan kişi aslında bir eser meydana getirmemişse eser üzerinde bir manevi hakka da sahip olamaz. Ancak bir kimsenin adının veya imzasının bu amaçla kullanılması adın haksız kullanımı (gasbı) ve itibardan haksız yararlanma anlamına geleceği için bu eylem kişilik hakkının ihlaline neden olur.

Somut olayda, davacı, davalı ile kurmuş oldukları sözleşme kapsamında bir sinema eserinin özgün müziklerini besteleyip davalıya teslim etmiş fakat davalı, sinema eserinde davacının kendisine gönderdiği müzik eserlerini değil başkasının bestelediği eserleri kullanmıştır. Bununla birlikte, eserde özgün müzik bestecisi olarak davacının adına yer verilmiştir.

Davacı, bu durum karşısında esere yönelik tecavüzün men'ini, ref'ini, değiştirilmiş şekilde tedavülde bulunan çoğaltılmış şekillerinin geri istenilmesini ve toplatılmasını, satış faaliyetlerinin durdurulmasını ve kendisine sözleşmede kararlaştırılan cezai şartın ödenmesini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesinin isabetli şekilde tespit ettiği üzere, davacının bestelediği müzikler sinema eserinde kullanılmadığı için davacı eser sahibi sıfatını elde edememiştir ve bu sebeple de eser üzerindeki fikri hakların ihlal edildiğinden bahisle tecavüzün men'i veya ref'i talebinde bulunamaz. Ancak söz konusu eylem davacının kişilik hakkını ihlal etmekte ve taraflar arasındaki sözleşmeye aykırılık oluşturmaktadır. İlk derece mahkemesi, bu çerçevede bir karar vermiş ve karar istinaf ve temyiz aşamalarında geçerek kesinleşmiştir.

Yargıtay 11. HD, T. 16.12.2024, E. 2024/988, K. 2024/9058

MAHKEMESİ: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi

SAYISI: 2022/217 Esas, 2023/1696 Karar

HÜKÜM: Esastan ret

İLK DERECE MAHKEMESİ: Bakırköy 1. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI: 2019/268 E., 2021/186 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili ile davalı ... vekili tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı ile özgün müzik bestecisi olarak 05.07.2018 tarihli mali hakların devri sözleşmesi imzalandığını, kendisinin hazırladığı müzikleri davalıya teslim ettiğini ancak sinema eseri yayıma girdiğinde kendisinin gönderdiği müziklerin değil başka müziklerin kullanıldığını, noter aracılığıyla ihtarname çekildiğini, dava konusu film afişlerinde yapımcı olarak davalı ... Filmcilik'in tek ortağı ve yetkilisi olan diğer davalı ... olarak gözüktüğünü, bu nedenle de her iki davalının müteselsilen sorumlu olduğunu iddia ederek, "Ölü Yatırım" isimli esere yönelik tecavüzün men'ini, ref'ini, değiştirilmiş şekilde tedavülde bulunan çoğaltılmış şekillerinin geri istenilmesini ve toplatılmasını, satış faaliyetlerinin durdurulmasını, sözleşmenin 7.2. maddesi gereğince cezai tazminatın 23.08.2019 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizden aşağı olmamak üzere avans faizi ile birlikte davalılardan müteselsilen tahsilini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde; davacının iddialarının asılsız olduğunu, zira filmde davacı dışında başka bir özgün müzik bestecisiyle çalışılmadığını, dava dilekçesi incelendiğinde, müvekkili ... tarafından başka bir özgün müzik bestecisi ile çalışıldığına dair hiçbir delil sunulmadığını, ispat külfetinin yerine getirilmediğini, müvekkili ...'ın dosyada taraf sıfatı bulunmadığını savunarak, diğer müvekkili ... Filmcilik yönünden ise, davacının film müziklerinin 4 defa revize edildiğinin, müziklerin değiştirildiği iddiasının gerçeği yansıtmadığını, filmin ve film müziklerinin son hallerinin davacı tarafından hazırlandığını ve filmin davacının bilgisi ve görgüsü dahilinde vizyona girdiğini, davacının müvekkili ile davacı arasında imzalanan sözleşmenin müvekkili tarafından ihlal ettiği iddiasını ispat edemediğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, davaya konu sözleşmenin davacı ile davalı şirket arasında yapıldığı, bu nedenle diğer davalı ...'a husumet yöneltilemeyeceği, sözleşme ile, sinema eserinin özgün müziklerinin davacı tarafından oluşturulmasının öngörüldüğü, davacı özgün müzikleri besteleyip, sözleşme kapsamında film montajının yapıldığı, ancak davalı tarafça davacının onayı alınmadan davacıyla ilgisi bulunmayan başka müziklerin sinema eserine eklenerek, eserde davacının adının özgün besteci olarak yazılarak davacının sinema filminde müzik eseri sahibi olarak gösterildiği, bu durum taraflar arasındaki sözleşmeye aykırı olduğu gibi, davacının kişilik haklarını da ihlal ettiği ve böylece sözleşmenin 7/2 maddesi çerçevesinde davacının ceza-i şart bedelini talep edebileceği, nihai eserde başkaca müziklerin kullanılması sebebiyle davacının söz konusu filmde müzik eseri sahibi olmadığı, bu haliyle FSEK'ten kaynaklı

men, ref taleplerinin yerinde olmadığı, ancak davacının kendisine ait olmayan müziklerin kullanılması sebebiyle, kişilik hakları zedelendiğinden sinema eserinden özgün müzik besteleyicisi olarak davacı adının çıkarılması, çıkarılmadığı takdirde çoğaltılmış şekillerinin toplatılması ve yayılmasının önlenmesi, sözleşmenin beşinci maddesine göre davacıya ödenecek telif bedelinin 25.000,00 TL, sözleşmeye aykırılık nedeniyle davacının isteyebileceği ceza-i şart bedelinin davacıya ödenecek telif bedelinin on katı olan 250.000,00 TL ise de, TBK'nın 182/3 maddesi gözetilerek, takdiren ceza koşulundan yarı oranında indirim yapılarak; ...'a yönelik davasının pasif husumet yokluğu sebebiyle usulden reddine, davalı ... Filmcilik şirketine yönelik davasının kısmen kabulüne; özgün müzik besteleyicisi olarak davacı adının çıkarılmasına, çıkarılmadığı takdirde çoğaltılmış şekillerinin toplatılmasına ve yayılmasının önlenmesine, toplam 125.000,00 TL ceza-i şart bedelinin, 23.08.2019 temerrüt tarihinden itibaren işleyecek yasal faizden aşağı olmayacak kaydıyla avans faizi ile birlikte bu davalıdan tahsiline, fazlaya dair taleplerin reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili ve davalı ... Filmcilik..AŞ vekillerince istinaf edilmiştir.

IV. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Bölge Adliye Mahkemesince, mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı, davaya konu sözleşmenin davacı ile davalı şirket arasında yapıldığı, bu nedenle diğer davalı ...'a husumet yöneltilemeyeceği, bilirkişi raporunda filmin pek çok sahnesinde davacı tarafından hazırlanan müziklerin kullanılmayıp farklı müzikler kullanıldığının tespit edildiği, alınan bilirkişi raporunun denetime ve hüküm kurmaya elverişli olduğu, sözleşmenin 7.2 maddesine göre cezai şart bedelinin telif ücretinin 10 katı olan 250.000,00 TL olduğu, ilk derece mahkemesince cezai şart bedelinde yarı yarıya yapılan hakkaniyet indiriminde bir isabetsizlik olmadığı, anlaşılmakla, davacı vekili ve davalı ... Filmcilik..AŞ vekilinin yerinde görülmeyen istinaf isteminin reddine karar verilmiş, karar davacı vekili ve davalı ... Filmcilik..AŞ vekillerince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ İNCELEMESİ

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dava, davacının hak sahibi olduğu eserden doğan haklarına tecavüzün, men'i, ref'i, ihlale konu ürünlerin toplatılarak, satış faaliyetlerinin durdurulması ile ceza-i şart bedelinin tahsili taleplidir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 50/2 maddesi, 5846 sayılı Kanun'un 68 inci maddesi.

3. Değerlendirme

Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun 6100 sayılı Kanun'un 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

VI. SONUÇ:

Yukarda açıklanan nedenlerle, davacı vekili ve davalı ... Filmcilik..AŞ vekillerinin temyiz istemlerinin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA, aynı Kanun'un 372 nci maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı temyiz giderlerinin temyiz edenlere yükletilmesine,16.12.2024 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

YAZAR

Dr. Ozan Ali Yıldız
ozanali.yildiz@sakyildiz.com

Bu sitede yer alan yazılar genel bilgilendirme amaçlıdır; hukuki görüş, danışmanlık veya avukatlık hizmeti niteliği taşımaz. Her uyuşmazlık kendi somut koşulları içinde değerlendirilmelidir.